

Compensatieplicht voorop (4)

Wmo en de maatschappelijke functie van sport en recreatie

De Centrale Raad van Beroep heeft zich nog niet echt inhoudelijk uitgelaten over de vraag welke mogelijkheden er zijn om sport- en recreatievoorzieningen vergoed te krijgen vanuit de Wmo.¹ Wel zijn er al enkele uitspraken van lagere rechters die een richting aangeven. Zo kan een gemeente de sociale betekenis van sport en recreatie voor een individu in een concrete situatie niet buiten beschouwing laten.

Kort na invoering van de Wmo bleven veel gemeenten beleidsmatig leunen op de Wvg. Hieronder voorbeelden van uitspraken waarin de rechter oordeelt dat een gemeente het oude strikte Wvg beleid wat betreft sportvoorzieningen niet zonder meer kan voortzetten.

Driewielfiets

Een inwoner van Amsterdam dient een Wmo-aanvraag in voor een fiets om mee te sporten. Onder de Wvg verstrekte Amsterdam, zoals veel gemeenten, op het gebied van sport alleen sportrolstoelen. De gemeente en de CIZ-adviseur vonden dat een driewielfiets slechts als vervoersvoorziening kon worden gezien. De Wmo zou niet bedoeld zijn om beleid Wvg uit te breiden.

De Rechtbank Amsterdam is hier helder over.² Dat niet beoogd is de reikwijdte van de Wmo wezenlijk uit te breiden, wil nog niet zeggen dat een gemeente gelet op artikel 4 Wmo in een individuele situatie niet

gehouden kan zijn een sportvoorziening toe te kennen. Ook is er geen wettelijk aanknopingspunt te vinden om sportvoorzieningen als categorie buiten de Wmo te laten vallen. In de Wmo wordt verder verwezen naar het ICF dat als uniform begrippenkader kan dienen om een individuele behoefte vast te stellen (in dit geval vrije tijd e.d., zie hoofdstuk 9 ICF 'maatschappelijk, sociaal en burgerlijk leven'). De gemeente heeft dit miskend en moet een nieuw besluit nemen.

Racetandem

De gemeente Tilburg weigert een aanvraag voor een racetandem voor sportbeoefening te verstrekken en verwijst daarbij naar de beleidsvrijheid van de gemeente. Er zou geen wettelijke verplichting zijn sportvoorzieningen e.d. te verstrekken op grond van de Wmo, ook niet in het kader van sociaal contact (artikel 4 lid 1 sub d Wmo).

De rechter uit Breda begint met te

overwegen dat nergens uit blijkt dat de ontmoetings- en contactfunctie van art 4 Wmo slechts gekoppeld zou zijn aan de bestaande voorzieningen uit Wvg (wonen, vervoer) en Awbz (huishoudelijke hulp, nu Wmo). Sterker zelfs: deze functie moet gezien worden als een zelfstandige uitbreiding op het oude pakket. De algemene conclusie is dan ook dat de gemeente in zijn verordening ten onrechte "... niet de mogelijkheid opgenomen (heeft) om voorzieningen te treffen op het gebied van deelname aan het maatschappelijk verkeer". Er moet hier dus nader beleid worden ontwikkeld.

Wat de individuele aanvraag betreft: in het kader van de compensatieplicht had concreet onderzocht moeten worden in welke mate de sportbeoefening hier voor betrouwbare een relevante functie heeft voor zijn deelname aan het maatschappelijk verkeer. Een algemeen onderzoek naar eventuele andere

mogelijkheden op dit gebied, zoals nu gebeurde, is onvoldoende.³

Recreatie en vervoer

Een vergelijkbaar oordeel gaf onlangs de Rechtbank Arnhem over de afwijzing van een (groter model) driewielfiets in bruikleen voor een kleuter met een groeistoornis.⁴ Een gewone fiets is voor het kind niet geschikt. De gemeente stelde dat de kleuter ook zonder driewielfiets voldoende wordt gecompenseerd in zijn zelfredzaamheid en participatiebehoefte zoals de Wmo eist. Argumenten hiervoor waren: a) er is nog geen zelfstandige vervoersbehoefte (vergelijk oude WAO/AAW jurisprudentie over vervoerskostenvergoeding); b) beweging als therapeutisch doel valt niet onder de Wmo en c) ook zonder driewielfiets is ontmoeting mogelijk.

De rechtbank wijst er eerst in het algemeen op, onder verwijzing naar vaste jurisprudentie van de CRvB, dat

de gemeente op grond van de Wmo en de Awb verplicht is onder andere de beperkingen, persoonskenmerken en behoeften van een specifiek persoon zorgvuldig te inventariseren. Dat betekent hier ook onderzoeken of de activiteiten waarvoor de driewielfiets is aangevraagd, namelijk vervoer, sport en recreatie, ontmoeting, als onderdeel van het maatschappelijk leven van het kind moeten worden gezien.⁵ De rechtbank is op grond van de feitelijke situatie van mening dat dit hier het geval is. Zowel voor het vervoer als voor sport en recreatie geldt dat, naast de verplaatsing via de ouders, het kind zich ook zelfstandig wil verplaatsen en bewegen en zich zoveel als mogelijk is, zelfstandig wil redden (bijvoorbeeld bij familie, vriendjes of school). De gemeente heeft hier onvoldoende aandacht aan besteed. Ook de verwijzing naar oudere WAO/AAW jurisprudentie is in het kader van de Wmo te algemeen om te kunnen

concluderen dat kinderen jonger dan 6 jaar geen eigen vervoersbehoefte hebben.

Een nieuwe, aangepaste driewielfiets voorziet volgens de rechtbank in dit geval in deze behoefte, aangezien het lopen voor kind als gevolg van de groeistoornis een te grote belasting vormt, hij een beperkt uithoudingsvermogen heeft en zijn loopafstand beperkt is. De gemeente wordt opgedragen alsnog de gevraagde fiets te verstrekken, al of niet in bruikleen.

Conclusie

Of een van bovengenoemde gemeenten in hoger beroep is gegaan is niet bekend. De realiteit is echter dat de Wmo als participatiewet juist ruimere mogelijkheden biedt en dat gemeenten gehouden zijn hiermee rekening te houden. Een strikt algemeen sport- of recreatievoorzieningenbeleid is daarmee niet onmogelijk maar gemeenten zullen steeds een aanvraag voor een verplaatsingshulpmiddel (sport of niet) moeten bekijken in het licht van compensatie en participatie.

Tekst – Jan Jasper Homan

Foto – Joke Visser

¹ Wel CRvB 14/7/10 LJ nr BN3251 (handbike), maar hier stond overgangsrecht centraal, i.c. toch Wvg

² Rb A'dam 19/2/09 LJ nr BH6259

³ Rb Breda 26/4/10 LJ nr BM4617

⁴ Rb Arnhem 19/10/10 LJ nr BO1804

⁵ Verwezen wordt naar CRvB 14/4/10 LJ nr BM3519, en Rb Zwolle 6/11/09 LJ nr BK4200